

sigt at løse spørgsmaal paa myr dyrkningens omraade, hvilke kræver en længere aarrække til sin besvarelse, som f. eks. afgrøftningsspørgsmaal, spørgsmaal vedrørende bearbejdningsmaader, jordforbedringsmidler, saadids- og varietetsforsøg med planter m. m. Konsulenten har at paase, at saadanne felter anlægges i karakteristiske klimazoner, og at jordbund og plantebestand paa felterne blir fagmæssig undersøgt.

Et saadant felt er allerede under anlægning ved Stavanger amts landbrugsskole.

Myrkonsulenten har at bestyre myrselskabets forsøgsstation for myr dyrkning paa Mæresmyren, at udarbejde planer for forsøgene og være tilstede under felternes anlægning og høstning.

Han har at beregne samtlige forsøgsresultater fra saavel de spredte felter som forsøgsstationen og afgive beretning og regnskab for samme.

Myrkonsulenten skal i størst mulig udstrækning paa forlangende reise til gaardbrugere og andre, som ønsker veiledning i myr dyrkning. Han skal være rekvirenterne behjælpelig med undersøgelse af myrerne, om disse egner sig til dyrkning eller andet brug.

Han skal udarbejde dyrkningsplaner og omkostningsoverslag for dyrkningen og i det hele bistaa myr dyrkeren med al den veiledning, han kan give paa myr dyrkningens omraade.

Paa reiserne skal konsulenten paa forlangende og efter eget initiativ holde foredrag om myr dyrkning, dels for at undervise folk om myrernes dyrkning og dels for at vække interesse for dyrkningssagen.

Konsulenten har som foredragsholder at deltage i landbrugskurser og om mulig foranstalte afholdt kurser i myr dyrkning, helst i forbindelse med demonstrationer og paavisninger paa de ovenfor nævnte forsøgsfelter eller paa andre steder, hvor der er noget af se og lære paa myr dyrkningens omraade.

Myrkonsulenten har paa sine reiser at have sin opmærksomhed henvendt paa, om der i distrikterne forefindes mergel og kalkstensforekomster og at foranstalte og foretage undersøgelser af disse samt undersøgelser efter nye forekomster, saa langt tid og anledning tillader.

MODARBEIDELSE AF EMIGRATIONEN HVAD SKAL MAN SVARE?

AF MYRKONSULENT O. GLÆRUM

I SOMMER fik jeg fra Amerika et brev, som kanske har lidt interesse, og jeg tager mig derfor den frihed at gjengive det:

»Vil De være saa god at sige mig, hvorledes jeg kan faa en myr i Norge at dyrke og hjælp til at faa et hus og penge til at begynde med. Jeg har min familie i Norge — 2 gutter

og 2 piger —, om jeg kunde være saa lykkelig, at de kunde blive hjemme og slippe at komme til Amerika. Hvis jeg blir her en stund, saa kommer de over, og *her er ikke saa rart i Amerika* *), jeg for min part liker mig ikke.

Her er mange, som gjerne vil hjem til Norge; men de er ræd for, at de ikke skal faa noget at gjøre«.

Ja, hvad skal man svare?

Har vi ikke udyrkede myrer, som saadanne kan faa?

Vil det bringe tab over landet, om man tilskjød endel penge de første aar til dyrkningen og til hus?

Ja, hvorledes er det nu med det første spørgsmaal.

Vi ved, at vi lavt regnet har mindst 5 mill. maal dyrkbar, men udyrket jord, og bare i Kristiania og Hamar stifter har vi 39 kvadrat-mile myr. En stor del af disse strækninger ved vi ogsaa kan dyrkes; men naar man vil faa fat paa disse strækninger, saa er det ligesom de svinder bort. Ingen ligesom ved om, hvor jorden findes.

Man kan ikke med sikkerhed sige til den, som ønsker jord at dyrke: paa gaarden N., ca. 5 km. fra B. jernbanestation eller dampskibsstoppested i den bygd faaes 100 maal dyrkningsmyr af den eller den beskaffenhed til en pris af c. kr. pr. maal.

Dersom man havde mere bestemte og oversigtlige tilstande at holde sig til i jordspørgsmaalet, vilde visselig opdyrkningen skyde sterkere fart, idet de jordsøgende mennesker vidste, hvor de kunde henvende sig for at faa vide, hvor jorden laa, og hvor upartiske oplysninger om jorden kunde faaes.

Som tilstanden nu er, er det ingen sjældenhed at støde paa, at der sidder en mand og længter efter jord, men ved ikke, hvor den kan faaes, medens der maaske i nabolaget, for ikke at sige i de nærmeste sogne sidder flere mænd med dyrkbar jord, som de til og med enten gjerne vilde sælge eller bygsle bort.

Ja, saa underlig dette høres ud i vor tid med sine kommunika-tioner og postforbindelser, saa er det dog en kjendsgjerning. Det er en af disse seige, gamle bøigformer, som her stikker frem.

Er ikke jordeieren absolut nødsaget paa grund af pantelaanets tryk, saa gaar ofte faderen og tænker og ser paa myren, at den kunde dyrkes, sælges eller bygsles bort, derefter kommer sønnen og ser og tænker, og saa maaske sønnesønnen og gjør det samme. Det er unød-vendig at sige, der findes mange hæderlige undtagelser; men mangfoldige tilfælder er slig, og jeg vover at paastaa, at mangfoldige maal jord i vort land ligger udyrket, blot fordi deres eiere ikke vidste, hvor de kunde henvende sig for at faa en opdyrker til jordstykket, selv om denne maaske sad i nabolaget og paa sin side ikke vidste, hvor han kunde faa et jordstykke at dyrke.

*) Udhævet af redaktionen.

For om mulig at afhjælpe dette forhold har nu *Det norske Myr-selskab*, som det vil sees af »meddelelsernes« nr. 2 og 3 d. a., paa-taget sig uden godtgjorelse af sælger eller køber at være mellemmand mellem disse ved afhændelse og erhvervelse af myrstrækninger.

Hvorledes er det saa med det andet spørgsmaal, om vi har raad til at hjælpe saadanne med pengebidrag til dyrkningen.

Jeg tror, man ligesaa godt kunde stille spørgsmaalet om og spørge: har vi raad til at lade det være?

Det er en anerkjendt grundsats i nationaløkonomien, at jord, arbeide og kapital er de tre produktionsfaktorer.

Nu gjør man meget for at faa landets kapital til at stige, ja man jevner ogsaa undertiden vei for den fremmede kapital.

Sammenligner vi dette syn paa kapitalens nødvendighed og nytte med den kjendsgjerning, at der i 1903 udvandrede 26 784 mennesker, saa fristes man til at spørge, om man ikke giver ud med den ene haand, hvad man tar ind med den anden.

Dette er et eiendommeligt forhold. Kapital \circ : opsparet arbeide, søger vi af al magt at faa fat i. Arbeidskraft \circ : latent arbeide, lader vi fare, uden at gjøre nogen særlige foranstaltninger for at bevare den.

Hvad repræsenterer nu i kapital disse 20 000 arbeidsføre folk i sin bedste alder? Sætter man, for ikke at overdrive, en gennemsnitdagløn af kr. 0,25 pr. dag, saa repræsenterer deres arbeidsevne 1,5 million kr. pr. aar og kapitaliseres denne efter 5% saa faar vi en kapitalværdi af 30 millioner kr.

Vi kan derfor lavt regnet sige, at landet ved udvandringen taber aarlig en kapitalværdi af 30 mill. kr.

De fleste er enige om, at dette er en sørgelig foreteelse, at landet aarlig tappes for al denne arbeidskraft; men uenigheden er langt større, naar spørgsmaalet blir, hvorledes skal den indskrænkes?

En af de virksomste midler at faa den indskrænket paa er at skaffe jord, jord og atter jord til de besiddelsesløse klasser; men til dette trænges det igjen kapital, og en social og økonomisk opgave af rang er det for staten saavel som for velstaaende privatmænd at medvirke til at besiddelsesløse, kraftige mænd skaffes jord at dyrke, og at landets uopdyrkede strækninger kultiveres.

Som et eksempel paa hvad der kan udrettes af folk, naar de faar støtte er *Bergens Myrdyrkningsforenings* virksomhed i de forløbne 11 aar, idet det ved foreningens understøttelse er lagt under kultur 2 566 maal jord.

Det er ganske merkeligt, at ikke vort samfunds velstaaende borgere har faaet mere øie paa opdyrkningssagens store sociale og økonomiske betydning; thi mange varmhjertede mænd testamenterer titusender og hundretusender af kroner til abnorme og aandssvage mennesker baade her i landet og i lande langt syd for ekvator; medens man lader sit eget lands *friske* sønner og døtre vende sit fædreland ryggen, fordi de mangler den ofte ringe haandsrækning, som skulde til i begyndelsen.

Der har indsneget sig en feil opfatning af ordet »velgjørenhed«, idet man oftest tror, at objektet for velgjørenhedshandlingen paa en eller anden maade maa være *skrøbeligt* — aandeligt eller legemligt, helst begge dele — men du varmhjertede rigmand testamenter dine gaver til opdyrkningssagen, til landets aands- og legemsfriske sønner og døtre, og du gjør ligesaa stor »velgjørenhed« — maaske større — mod menneskene i dit samfund, end om du skjænker gaverne til de aandelige og legemlig forkomne!

INDBYDELSE TIL DELTAGELSE I GJØDSLINGSFORSØG PAA MYR

AF MYRKONSULENT O. GLÆRUM

DET NORSKE MYRSELSKAB har af et æret medlem modtaget tilbud om at erholde kunstgjødsel leveret gratis og fragtfrit ved hvilken-somhelst jernbanestation eller dampskibsbrygge i landet for anlæg af gjødslingsforsøg.

De myrer, hvorpaa forsøgsfelterne fortrinsvis ønskes anlagt, bør ligge bekvemt til, saa at forsøgsfelterne kan tages i øiesyn af almenheden *). Resultaterne af forsøgene vil hvert aar blive bearbejdet og offentliggjort i myrselskabets skrifter.

De, der maatte ønske at faa tilsendt gratis og fragtfrit kunstgjødsel til nærmeste jernbanestation eller dampskibsbrygge for anlægning af et eller flere af disse forsøgsfelter, bedes derom at indsende begjæring til *Det norske Myrselskab*, adresse Kristiania eller til *Myrkonsulent O. Glærum*, adresse Sparbu **senest inden 15de februar 1908**.

Andragendet bør helst være ledsaget af en bevidnelse fra amtsagronom, lensmand eller anden paalidelig mand, at myren egner sig som forsøgsfelt, dersom myrens eier ikke før er kjendt af myrselskabet.

Felterne anlægges og skjøttes efter omstaaende regler og karter.

Det er forudsætningen, at der hvert aar i mindst 4 aar modtages gjødsel til overgjødslingsfelterne og mindst i 5 aar til grusnings-, kalknings- og bakteriesmitningsfelterne, hvis felterne behandles efter planerne og karterne med veieresultaterne indsendes inden 30te oktober de aar felterne høstes.

Da flere har anmodet om gjødslingsforsøg til *rodvekster* og *kornarter* samt *sortsforsøg* med de forskjellige kulturplanter, bedes disse, der maatte ønske saadanne forsøg, om at indsende begjæring derom inden ovennævnte dato, og andragenderne vil imødekommes i den udstrækning, som myrselskabets midler tillader.

Fuldstændig *post-* og *vare*adresse bedes opgivet.

*) Myren bør helst paa forhaand være undersøgt af en landbrugsingeniør, amtsagronom eller anden sagkyndig.